

ישרעלות

למשלח ארמים לרשע מאות לרשעים וזרעו יאמר
 "... ויאמר משה אברה נא וצא את הפרעה
 הנחיל הוה מדוע לא יבשר הפנת. וצא הו כי סר קראות וקרא אליו אלקים
 מתור הפנת ויאמר משה ויאמר ונני. ויאמר אל הערב הלם של נקלה
 מעל רגליו כי תתקום אשר אתה עומד קלוי ארסת קלש הוא" (שמות ג, ב-ה)
 "מתור הפנת - ולא אילן אודר משום עמו אנכי כנדה" (וי"ט ע"ט)
 ביאורים תמוז - האלמים תשפ"ד

..... מהספר הקדוש

"זרע שמשון"

..... לרבי שמשון חיים נחמני זיע"א

פסוק וצא אל אברהם וכו', פרש"י הכתובות
 הכתובות ובכלם אמרתי להם אני אל שדי
 להכתובת שם הו"ה, הינו שהכתובת שם הו"ה
 מתקיימת עכ"פ בין הטאוי בין לא הטאוי והכתובה
 עם אל שדי אינה מתקיימת רק בתנאי שלא
 יתטאו, ואף על פי שהכתובת וכו' אעפ"י בן מתיב
 אני לקיים אותה הכתובה לפי שהיתה הכתובה
 עם הפרית עכ"ל. וקשה טובא דאם הכתובה בא"ל
 שדי עם הפרית מועלת אף אם יתטאו כד היה
 יכול הקפ"ה לעשות עם האבות הכתובה בשם
 הו"ה, ועוד מה תוכחה היא זו למשה הלא
 הכתובה זו הינו כמו הכתובת שם הו"ה. ונראה
 שזו היא פונת הפ' אתה אמרת "למה הרעתה"
 ולא הכנת שאני הכתובתי לאבות בא"ל שדי עם
 הפרית דהינו כמו הכתובת שם הו"ה ולמה
 "ושמי ה' לא נודעתי להם" אם הפל א', אלא ודאי
 מפני ששם שדי מורה על הדין דהינו מי שאמר
 לעולם די ואמר לצרותיהם די, וא"כ נראה מכאן
 שקדם שתתקום הכתובה יש להם לסבל צרות
 ואתה אמרת למה הרעותי.

יוצא לאור על ידי בית המדרש "החיים והשלום" בני-יורק • התשפ"ד • גליון 216 •

צרותיך לטובתך

והמציא אות, עשב קטן בעל סגולות רפוי מיוחדות
 ונדירות, שבהשקעה נכונה עתיד להפיק ממנו
 סמי מרפא יקרים ומועילים ביותר. כל בר דעת
 מבין שעשב קטן יקר זה, דורש גדול מתאים עם
 תשומת לב מיוחדת ואין מקומו בין הקישואים
 לבצלים, אלא בארונה נפרדת בחצר ביתו
 הפנימי, מקום המשתמר וכא מן המזיקים
 והחמדנים למיניהם. ונניח שהשתיל יש לו הכנה
 אנושית [של פסיל...] היתה כוועס על הגנן שמבודד
 אותו כמצרע - בדרך יושב מחוץ למחנה? ותוהה
 על עצמו: מה פשעו ומה עונו וחסאתו שנגזר
 משדה הירק? האם זה מפאת מזלו הרע או סתם
 אכזריות... האם הוא מחשיב אותו לפחות ראוי
 מבטאטה או שמא גרוע הוא מבדורא?

שוק הדגים במצרים היו מלא במוכרים מקרב
 בני ישראל. מסתבר שעל אף חקי הגזע המצריים
 שהצרו את צעדי בני ישראל, אפשרו סחר חפשי
 לכלם בדגי היאור, בכל זאת גם עבדים צריכים
 לחיות ממשוה... ולכן הדגה תנתן חנם לכל
 דורש [על דרך הכתיב בפרשת בהעלותך (במדבר יא,
 ה) זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם] וגו'.
 אמנם במקרא (יזמא עה ע"א) הובאו כמה דעות בבאור
 פסוק זה, וגם לדעה שהיו דגים ממש, היו אלו דגים
 שנודמנו להם מן ההפקר, עין שם]. עסקי הדגים היו
 מקור פרנסה עקרי לבני ישראל, שנצלו את
 שעות ההפסקה המועטות שנתנו במהלך
 היממה, לציד דגים ולסחור בהם.

ידענא על גאון אחד בדורנו שליט"א, שעל אף
 היותו צעיר לימים, לרב עמקותו ובקיאותו
 הנדירה ושליטתו בכל מכמני התורה משחרים
 גדולי תורה לפתחו. ופעם הסביר שאין זה מפתח
 רחב דעתו ובינתו, אלא משום שבהיותו ילד
 חלה אביו, והוא ובני משפחתו נאלצו לנדוד
 לאחת הארצות המרחקות ששם היה רופא
 ממחה שטפל באביו. המקום היה נדח ומנתק
 וגם מעט היהודים שהיו שם היו בוגרים ולא
 יודעי ספר. וכיון שאביו הזהירו לבל יחבר לילדי
 הנכרים, נאלץ הילד להשאל ספרים מבית
 הכנסת, שהיה פתוח רק לתפלה בשבת... היו שם
 ש"ס וספרי פסק ושאר מקצועות התורה. אך
 הגבאי שמר על הספרים, ולא נתן להוציא ב'
 ספרים יחד, ולכן היה עליו להספיק ללמד את
 הספר בשביל לקבל ספר נוסף. וכיון שחברים
 לא היו לו, וכסף לרכוש לו צעצועים ומשחקים
 לא היה להוריו, התחבר ללמוד התורה. תחלה
 היה זה מאלוץ ומחסר ברירה אך עם הזמן נכנסה
 בו חשקת התורה וככל שלמד התאהב בה, ולא
 מצא ענין בהבלי העולם הזה, ונפתחו בפניו
 מעינות החכמה ללמד עוד ועוד עד שעלה
 ונתעלה לאילנא רברבא.

באותו בקר יצאו עבדים מבני ישראל ליאור
 לדוג דגים ולמוכרם בשוק. מראה היאור התכל
 שנפרס לנגד עיניהם שנה את צבעו לאדם.
 המראה המוזר החיש את צעדיהם, ומה שנתגלה
 לעיניהם היה מחריד מצער: על קו החוף שכבו
 דגים רבים מתים שסרחון דם מבאיש נדף מהם.
 מפה מוזרה פשטה בנילוס ונגעה את מקור
 פרנסתם - חשבו בבעתה. הרגשות סערו: ממה
 נחיה? מרחב המחיה הבודד שהתפרנסו ממנו,
 גם הוא אבד ואינו. איך נביא אכל לבני
 משפחתנו? מי יעלה על דעתו להוציא כסף
 שאין, עבור קניית מאכלים אחרים...

מזלו המיוחד של הביש גרא
 מעשה בבת המלך שנחלתה במרה שחורה.
 היתה בת המלך יושבת על ערן החלון לפעמים
 שותקת כסהרורית, לפעמים בוכה וצורחת. כל
 הרופאים והממחים לגוף ונפש נלאו ולא מצאו
 לה מזור. החיים בארמון היו בלתי נסבלים.
 בקצה העיר היה בחור חסון - גוף גדול ושכל

אלא שכבר באותו יום התבררה האמת: אבדן
 הדגים היה חלק מתכניתו של השם יתברך
 להעשירים, וכך אמרו חז"ל במדרש בפרשתנו
 (שמות רבה ט, י וכן בתנחומא פרק יג) "והדגה אשר
 ביאור מטה, אמר רבי אבין הלוי ברבי, מפת דם
 העשירו ישראל, כיצד? המצרי וישראל בבית
 אחד והגיגית מלאה מים, ומצרי הלק למלאות
 הקיתון מתוכה מוציאה מלאה דם, וישראל שותה
 מים מתוך הגיגית, והמצרי אומר תן לי בידך מעט
 מים ונותן לו ונעשו דם, ואומר לו נשתה אני ואתה
 מן קערה אחת, וישראל שותה מים והמצרי דם,
 וכשהיה לוקח מישראל בדם, היה שותה מים,
 מכאן העשירו ישראל". [הרעיון מוסד על פי דברי
 רבי שמשון חיים נחמני בספרו "זרע שמשון"
 (בפרשתנו דף נו ע"ב) זיע"א. עין שם ובפרוש השני].

ארונה מיוחדת ומבדירת
 מביאים משם רבי נתן מברסלב זיע"א משל
 לאדם שמגדל בגנתו ירקות ומהם מסחרו. יום
 אחד הודמן לאותו גנן שתיל יקר הערך

קטן. ידיו הגרמיות לא הצליחו לשום עבודה,
 שתי ידיו ושתי רגליו שמאליות - שלימזל אמתי,
 לא יצלח ולא מצלח. ובכל זאת, קרוביו דחקו בו
 שילך לעבוד, וזאת על אף שידעו שהאיש לא
 יצלח לשום מלאכה, אך גם ידעו שבריה זו
 דורשת מזון רב וקיים חשש שממדי גופו לא
 יחזיקו את נשמתו אם ירעב [ובאם ישאר בבית,
 גם הם ירעבו...], אמרו, ננסה להפציר בו, שינסה
 כמה שיותר, כולי האי ואולי.
 לאחר נסיונות חוזרים ונשנים וכושלים, נדברו
 עם אפר אחד שהספיק לפגש בו. ואמנם, למראה
 גופו החזק והחסון, שמח האפר והאמין
 שהבחור יהיה לו לעזר ואף הבטיח לשלם לו על
 היום הראשון סכום נאה. אלא שעד מהרה הבין
 האפר שנפל בפח והעובד החדש הוא נזק וצרה
 צרורה והחליט שנה היה היום הראשון יהיה גם
 היום האחרון שפך רגלו של הבחור תרוך בחנה
 שלו. אך בכל זאת, את הכסף כבר שלם על יום
 שלם, החליט לשלח אותו לכפר הסמוך, אל
 אחינו שיוכיל עבורו תפוחי אדמה משדהו ותיש
 מעדרו. נתן לו חבל ארוך ושק גדול, ציד אותו
 במכתב לאחינו ושלח אותו לדרך.
 יצא הבחור לכפר הראה את הפתק לאחינו של
 האפר. האחין נכנס לדיר והוציא משם תיש
 מפרע במיוחד. הבחור אחז בקרניו בחזקה

האחין הראה לו את האסם ואמר לו שיטול משם ככל שיוכל שאת ומהר לעסוקיו. דחף הבחור את התיש לשק. סגר אותו בקשר מעל והלך לאסם. שם מצא ערמת תפוחי אדמה, נטל כמה אחדים וקשרם לחבל... שב לשק שבו התיש, הניחו על גבו ויצא לדרך בצעדים גדולים.

בדרך עבר לפוש מעט לפני ארמון המלך. בינתים, התיש המפרע שחש מצוקה, ניסה להחליץ בכל דרך. שניו לעסו בעצבנות את סיבי השק, וכאשר עצר הבחור את הלוכו, בעודו נשען על גדר סמוך, לפתע נפער חור גדול בשק וקרניו של התיש בצבצבו בעדו. מהר הבחור לדחף את הקרנים פנימה אך אז נפער חור נוסף בשולי השק ובעדם יצאו רגליו האחריות של התיש. הבחור הניח את הקרנים ונפנה לדחף את הרגלים לשק... שוב הרים התיש את קרניו, והפעם הודקרו ראשו וגם פלג גופו העליון. ושוב זנח הבחור את הרגלים והטיל את כבד משקלו על ראשו של התיש. וכך נמשך המאבק עם התיש הסורר, זה מכניס וזה מוציא.

ובנתים בארמון. היללות פסקו. בני משפחת המלוכה לא הפתעו מקף. הם היו רגילים

להפוגות בכבייתה של בת המלך. ההפתעה הייתה כאשר התחדשו הקולות מחדרה, אך הפעם היו אלו קולות אחרים לגמרי - פרץ צחוק צוהל בקע מחדרה של בת המלך. היה זה צחוק משחרר שכמוהו לא נשמע שנים ארוכות, שהזכיר את ימיה השפויים של בת המלך בהיותה ילדה קטנה ועדין לא נסתתרה בינתה... המלך והמלכה מהרו להכנס לחדרה של בתם, ומצאוה יושבת במקומה, על עדן החלון, וצוחקת במלא פה. מה קרה? מה מצחיק? שאלו. במקום לענות, הצביעה על הבחור שנלחם בתיש. כעבור כמה רגעים, נרגעה קמעה מצחוקה ואף הוסיפה מספר מלים אנושיות... הבינו הזוג המלכותי שהבחור הנכבד בעצם הביא מזור לבתו. נתנה הוראה להביא מיד את הבחור לארמון.

הבחור, בעודו טורח ועמל לקשר את התיש בקרעי השק, לפתע שם לב לחבורת משרתי המלך המסובכת אותו. בסלוחו חשבם, על פי לבושם, שמדבר בליצינים, ולכן התקשה להבין מדוע פניהם חמורי סבר... בינתים התיש ברח, והבחור שרצה לרוץ אחריו לתופסו, נבלם במשרתי המלך. מבוכתו גברה. יום קשה היום -

קרא בצער לעבר המשרתים. הקשה והמקלל ביותר, שכנראה הארוך ביותר בימי חייו. מדוע אתם עוצרים בעדי? זעק בחרון, יש לי שליחות ועלי לבצעה, אחרת שוב יזרקו אותי ממקום עבודתי. המשרתים נסו להרגיעו, אך הוא היה נסער ותוך כדי הטחת אגרופים באויר, מרר בככי על מר גורלו. כעסו גבר כאשר ראה את אחד המשרתים שב עם התיש בידו, בעינים דומעות ובקול מלא מרירות האשימם בתרגיל מכער לגנב את התיש שאינו שלהם... לשוא הבטיחו לו שאינם גנבים, והתיש יחזרו לו. לא נותרה ברירה, והמשרתים פכלו אותו והביאוהו לפני המלך. רק כעבור שעה הבין את אשר ארע לו, וכיותר הבין שמעמתה הוא עשיר ולא יחסר לו כסף כל ימיו כשיושבין בבית המלך...

יהיו הדברים והתועלת מהם לעלוי נשמת מרת אמי שושנה בת טובה עליה השלום הכ"מ, רוח השם תניחנה בגן עדן עם שאר מגוחי ישראל. אמן כן יהי רצון.

משיחות הפגידים שליט"א

הגיש משה אלחנן ש. (טל' 050.4125671)

שבת שלום ומברך

חדש שבט - חדש הבשורות הטובות

מפרסמים ראשי תבות שונים לשם החדש: "שבט" - ש'נתבשר [וכן ש'נבשר] ב'שורות טובות; ש'מרים ב'רכם ט'הרם; ש'לום ט'ובה ב'רכה. ואמנם חדש זה מלא בבשורות טובות וכדלקמן.

בשורות טובות בכריאה

במהלך ימי החרף הייתה הטובה נסתרת בעמק האדמה [כפי שהובא בחדש טבת], ובשבט מופיעים נצינים ראשונים, המבשרים על הפרות והתבואה שתצמח בקרוב. בשורות טובות אלו מרנינים את לב הבריות, ובעלי הרגש מבינים שלא רק שאחר החשך והשממה יבואו אור וחיים, אלא מצבים חשוכים ושוממים אלו הם הם ההכנה והסבה לטוב.

על סדר פרשיות השבוע

גם הפרשיות הנקראות בשבתות אלו ענינם בשורות טובות; פרשת וארא

[ש'לרב יוצא בשבת מברכיך החדש] החלו להתבשר ישראל במפלת מצרים בראות את שונאיהם ומבקשי רעתם לוקים מכה אחר מכה. בפרשת בא מתבשרים ישראל על יציאת מצרים בליל פסח ועל מפת בכורות שתחל בחצות אותו לילה, ובה בפרשה יוצאים הם לחפשי. כמו כן פרשה זו היא הראשונה המבשרת את מצוות השם - "החדש הזה לכם ראש חדשים" (שמות יב, ג). בפרשת בשלח מתבשרים ישראל (שם יד, ט) - "התציבו וראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם היום" וגו'. ובבקיעת ים סוף ובשורת המן. בפרשת יתרו - מתן תורה, מתבשרים ישראל "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש" וגו' (שם יט, י). ובפרשת משפטים מתבשרים ישראל על היחס המיוחד שנתן לעם ישראל, על ידי מערכת חקים אלקיים, שמלמדים על היותנו בניו למקום.

סגולה סגולות לעם סגולה • יאצוה לעם נועם צרה

הצלה מיסורין ולזכות לפלאות

מעשה באחד שהחלה רחמנא ליצלקו, ונסע להרב הקדוש מהרי"א זכרונו לברכה מזידיטשוב לשבת פרשת וארא, אמר "והחטה והכפמת לא נבו כי אפילת הנה" (שמות ט, לב - בפרשתנו), "חטה" בגימטריא כ"ב, רומזו לכ"ב אותיות התורה (עין זהר הקדוש בלק קפ"ח ע"ב) "בכפמת" אותיות מופכת, הינו מי שלומד תורה שבכתב ותורה שבעל פה - "לא נבו", לא יהיה מכה ביסורין, "כי אפילת הנה" - ואדרבה פלאי פלאות יהיה נעשה לו [עין רש"י שם]. (ילקוט מהרי"א)

מי השוכני"ם כתב בספר לקוטי מוהר"ן (תנינא סימו ע"ג) ... "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו" סופי- תבות הם אותיות תהלים ואותיות תשובה. כי על-ידי תהלים זוכין לתשובה, (ע"ש). וזה שאנו רואין, שבימי תשובה, ... כל ישראל עוסקין אז באמירת תהלים, כי אמירת תהלים מסגל לתשובה ... ועל - כן הוא דבר גדול מאד לעסק תמיד באמירת תהלים, כי תהלים הוא התעוררות גדול מאד מאד להשם יתברך, אשרי שיאחז בו.

נפלאות תורה ית"ש מה רבו מעשיהו בלם מתנה עשית

צמיחת הבמבוק כמשל לכה ההתמדה

[מתוך משאו של ראש ישיבת מיר רבי אליעזר יהודה פינקל שליט"א במעמד סיום המחזור השני של ה"דף היומי בהלכה", וילנא - מוצאי שבת קדש יתרו ה'תשפ"ב]

"...יש בסין עץ שנקרא במבוק. אחד גדל אותו בגינה, השקה אותו, שם דשא וחם. שבועים, חדר, חצי שנה, שנה - לא גדל כלום. שנתים, הוא לא מתאושש. שלוש שנים, יום יום - שום דבר לא צמח. ארבע שנים, הכל צמח חוץ מזה. בשנה החמישית - פתאום ביום אחד צמח מטר. שלושים יום, צמח לגבה עשר קומות, שלושים מטר!! אסור לזלזל בטפה אחת של מים.

אנחנו רגילים בשגרת החיים. אי אפשר לדעת מה דף אחד עושה, מה ברכה אחת עושה, מה תפלה אחת, עוד חנוך ועוד תורה ועוד תפלה. זה נראה רצף אחד גדול. יום אחד זה תופס גבה, ופתאום הכל צומח". [וממשיך בדבריו להביא דגמאות מגדולי ישראל, שצמחו והגיעו לדרגתם העצומה בכח התמדת העמל והפרישות, ולא דוקא מכח הכשרונות. כמו כן, השפעת מסירות נפשו של אדם על קדוש השם, הכתה שרשים להצלחת הדורות הבאים ממנו.]